

מה-שהיה הוא שיהיה
מה-שנעשה הוא שיעשה
ואין כל-חדש תחת השמש
קהלת א', ט'

והוא נקודה שבחסד נקודת החכמה. ופתח הוא מלשון פתח ושער, ומורה שמשם נפתחים להיות באים כל החסדים. וזהו שאמר תורי זהב נעשה לך, והיינו מה שבמשכן נעשה לך תורי זהב בחי' צמצום. עכ"ז הוא עם נקודות הכסף, והיינו בנקודות פתח נקודה שבחסד. והנה שבת שלאחר פסח הוא תמיד בשבוע שניה שבספירה והשבוע הזאת הוא בחי' גבורה בחי' זהב, אך שהוא מנוקד בכסף נקודות פתח ומורה שנעשה פתח ושער להיות באים כל הברכות ולכל פתח ושער יש מפתח על לכן עושין צורות מפתח על החלות. והבן:"

הסבר קצר לשני הטעמים הראשונים (מאת שמואל גלברד):

טעם ראשון:

בספר יהושע (ה, יא) נאמר 'ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הזה. וישבות המן ממחרת באכלם מעבור הארץ'. במלים אחרות, אחרי שאכלו את המצות המשך מעבר לדף

שער יש מפתח וזהו שעושין צורת מפתח:

טעם הג' י"ל, ע"פ מש"ה (שה"ש א, יא) תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף, והענין הוא, כי באמת יש להקשות במשכן כתיב (שמות כה, ג) זהב וכסף ונחשת, ומקדים הכתוב זהב לכסף. ובמעשה בראשית כתיב (בראשית א, ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, וזהו אור של אברהם אע"ה אור של חסד, ואח"כ כתיב שם אצילות יום שני שהוא בחי' גבורה בחי' זהב. והתירוץ ע"ז הוא כי בריאת העולם היה בחסד כמש"ה (תהלים פט, ג) עולם חסד יבנה. לכן מקדים חסד בחי' כסף לגבורה בחי' זהב, אבל המשכן שכל עניניו היה כדי שיצמצם הקב"ה כביכול שכינתו לשכון בתוכו וכל בחי' צמצום הוא מבחי' גבורה, לכן מקדים שם זהב לכסף, אך הזהב שכתוב שם הוא מנוקד בפת"ח כמש"ה (שמות לח, כד) זהב התנופה.

מפתח ומנהג ישראל תורה הוא וצריך טעם, וכבר ביארנו טעמים ע"ז לעיל. והנה יש עוד לאלוה מילין טעם א' ע"פ פשוטו, כי הנה בעת הזאת כשאכלו ישראל מן המן, מהקרבת העומר ואילך לא אכלו עוד מן המן כמש"ה (יהושע ה, יא) ויאכלו ממחרת הפסח מעבור הארץ. ואמרינן בגמרא (קדושין לז.) ממחרת הפסח אכול עד השתא לא אכול, ומאז התחילו לאכול מתבואת הארץ והיו ישראל צריכין לפרנסה כי עד עתה היה להם המן. וזאת ידוע שלכל דבר יש שער כמו שאנחנו מתפללין שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה. ומזה נשתרבב המנהג להיות עושין צורת מפתח על החלות לרמז שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה:

טעם הב' י"ל, כי בעת ההוא סופרים אנו ספירה שבעה שבועות והם מ"ט יום ע"ד סוד נ' שערי בינה. ואנחנו הולכים משער לשער ולכל

"מפתח הפרנסה"

בספר 'טעמי המנהגים' מוזכרת סגולה מיוחדת לפרנסה המתקיימת בשבת הקרובה - השבת שאחרי פסח. המנהג הוא לאפות חלה לשבת בצורת מפתח, יש חלק שנוהגים לאפות את החלה בצורה רגילה כשהמפתח מוטמן בתוכה כשהוא עטוף. גם בספר התודעה הדבר מופיע: (פרק כ"ה) "יש נוהגין כי בשבת שלאחר הפסח שמברכין בו חדש אייר, אוכלים לחם משנה שעושין עליו צורת מפתח בשומשמן שמפזרין עליו, לזכר המן שהתחיל לירד בחדש אייר, ולרמז על מפתח הפרנסה שמסור ביד הקדוש ברוך הוא, כי ה' הטוב יפתח לנו את אוצרו הטוב, ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים יפתח"

המנהג מובא בספרי חסידים, בראש וראשונה בספרו של האדמו"ר מאפטא רבי אברהם יהושע העשיל 'אוהב ישראל', (על התורה, בפרשת שמיני ליקוטים).

הוא כותב שם, שמנהג ישראל מימים קדמונים לנקוב את החלות בשבת שלאחר הפסח במפתח (או במפתחות).

ואלה דבריו של ה"אוהב ישראל": (ליקוטים חדשים, פרשת שמיני) "לשבת שאחר הפסח המנהג הוא מימים קדמונים לנקוב את החלות בשבת שלאחר פסח במפתחות, ונעשה על החלה צורת

פרשת שמיני

פתח תקוה (י-ם)

הדלקת הנרות שבת קודש

18.28

יציאת השבת / צאת הכוכבים

19.41

רבינו תם

20.21

זמנים אחרים: www.yeshiva.org.il

השבת, ומקווים כי ה' יתברך יפתח לנו את אוצרו הטוב, "ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים יפתח".

"פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" (שיר השירים

רבה ה', ג')

שבת שלום

נא לשמור על קדושת העלון. יש לדאוג שלא יזרק לפח אלא יאסף לגניזה. נא להמנע מקריאת העלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

לקבלת העלון יש לשלוח דואר אלקטרוני ל- aepprop@smile.net.il ובעז"ה העלון הבא יגיע ישירות לתיבה. ניתן להוריד את העלונים הקודמים מהאינטרנט בכתובת הבאה: <http://www.adamsmac.com/apd>

החלה, שהיא לזכר אותו מן שהפסיק לרדת בכניסה לארץ, בעת שנצרכו ישראל לאפות משלהם.

ועוד אם לוקחים את הערך של 12 חלות (נהוג על פי הקבלה להניח על השולחן 12 לחמים, כמו שולחן לחם הפנים במקדש) ומוסיפים את כמות החלות על דרך זו: $43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43 + 43$ תהיה 528 כמנין מפתח.

לסיום, בספר "לקראת חלה" מובא הרעיון הבא:

"בליל הסדר בחצות מסתלקים האורות והמוחין העליונים מהעולמות, ואנו בעבודתנו בימי ספירת העומר מחזירים אותם בהדרגתיות. המפתח מסמל את העבודה שהאדם עושה מצידו, בבחינת "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם".

אנו פותחים על ידי מצוות

ישראל) עצמו בכדי להבין. והינה המנהגים השונים בסגולה זו:

יש הנוהגים לאפות חלה בצורה של מפתח.

יש הנוהגים לאפות חלה ועושים עליה מלמעלה צורת מפתח (באבוב)

ויש הנוהגים להטביע מפתח בתוך החלה לפני האפיה ולעשות כך צורת מפתח. (וכמובן שעושים צורה ומכניסים לתנור ללא המפתח.

ויש ש"פותחים" את הבצק עם מפתח של הבית (עטוף בנייר כסף)

רמז נוסף לדבר מופיע בגימטריה:

$$395 = \text{פרנסה}$$

$$90 = \text{מן}$$

$$43 = \text{חלה}$$

$$528 = 395 + 90 + 43$$

$$= 528 \text{ מפתח}$$

כלומר על פי הדברים שהבאנו לעיל, המפתח פותח לנו את הפרנסה בעזרת

שנאפו מקמח תוצרת הארץ, ולא לחם שמימי – המן, פסק המן לרדת, והתחילה הבעייה: הפרנסה מניין? בלשון חז"ל מדובר על 'מפתח של פרנסה' שנמצא בידי הקב"ה ולא מסרו לידי שליח (תענית ב' ע"ב) ולכן נשתרבו המנהג אחרי הפסח לבקש את המפתח של פרנסה, כפי שבני ישראל ביקשו אז, אחרי הפסח, והחלות העשויות במפתח רומז לתפילה ובקשה זו.

טעם שני:

מדובר בספרי הקבלה על חמשים שערי בינה, שאדם מישראל הסופר ספירת העומר עובר בהם, או צריך לעבור בהם, עד הגיעו לשבועות שהוא השער החמישים. לכל שער יש מפתח, ונקיבת החלות במפתח בתחילת ימי הספירה, רומזת לשערי הבינה הללו.

הטעם השלישי קצת מורכב להסבר על יריעה קטנה זו, לכן רצוי להתעמק במקור (אוהב